

کرسی علمی ترویجی با عنوان: "منابع و مأخذ تحقیق در تاریخ" توسط دکتر مجتبی گراوند عضو هیئت علمی گروه تاریخ با حضور دکتر روح اله مهدیان طرفه عضو هیئت علمی گروه زبان و ادبیات عرب به عنوان دبیر جلسه و داوران: دکتر داریوش نظری عضو هیئت علمی گروه تاریخ و خانم دکتر اکرم رمضان زاده عضو هیات علمی گروه زبان و ادبیات انگلیسی در روز شنبه مورخ ۱۸/۹/۱۴۰۲ در سالن کنفرانس شهید میر بهرزی برگزار گردید که چکیده و خلاصه کرسی به شرح ذیل است:

پژوهش تاریخی، از آن دست تحقیقاتی است که بر موضوعی معین که در گذشته و در یک مقطع زمانی مشخص اتفاق افتاده، صورت می‌گیرد. در روش تاریخی تلاش پژوهشگر بر آن است که حقایق گذشته را از طریق جمع‌آوری اطلاعات، ارزشیابی و بررسی صحت و سقم این اطلاعات، ترکیب دلایل مستدل و تجزیه و تحلیل آن‌ها، به صورتی منظم و عینی ارائه کند و نتایج پژوهشی قابل دفاع را در ارتباط با فرض یا فرض‌های ویژه تحقیق نتیجه بگیرد. لذا از آنجایی که روش تحقیق تاریخی شامل مطالعه، درک و شرح رویدادهای گذشته است؛ پژوهش تاریخی مطالعه نظام‌مند و دقیق گذشته است و به عبارتی دیگر بررسی و تحلیل جامعه پویا در بستر زمان و مکان است. از طرفی دیگر پژوهش تاریخی کاربرد روش علمی در مسائل تاریخی است و تجزیه و تحلیل سیر تاریخی تغییرات اجتماعی و تحول ارزش‌ها در یک جامعه معین را نشان می‌دهد. این پژوهش در حقیقت جست‌وجوی منظم در اسناد و مدارک است. هدف از مطالعه تاریخی، رسیدن به نتایج مربوط به علل، تأثیرات یا روندهای گذشته است که ممکن است به روشن شدن رویدادهای کنونی و پیش‌بینی وقایع آینده کمک نماید. پژوهشگر در تحقیق تاریخی به یافتن داده‌های موجود می‌پردازد. یافتن داده‌ها با استفاده از گزارش‌های رسمی، اسناد، مدارک، کتاب‌ها و مقالات و آثار باقی‌مانده از گذشته درباره موضوع مورد مطالعه انجام می‌شود. از جمله مشکلات خاص روش تحقیق تاریخی، قابل تکرار و مشاهده مستقیم نبودن رویدادهای تاریخی است. اولین وظیفه محقق تاریخی بررسی در مورد درستی، اعتبار و معنی‌دار بودن اطلاعات جمع‌آوری شده است. منابع تاریخی را به دو دسته تقسیم می‌کنند: الف) منابع دست‌اول مانند اسناد و مدارکی که توسط ناظران واقعه و بدون واسطه ضبط و نوشته شده اند. ب) منابع دست‌دوم گزارش‌هایی است که گزارشگر آن ناظر عینی واقعه نبوده است. تعدادی از منابع تحقیق تاریخی عبارت‌اند از: ۱- منابع مکتوب مثل کتاب‌ها، روزنامه‌ها، سالنامه‌ها، بیوگرافی‌ها و... ۲- منابع شفاهی مثل منابع و مطالبی که سینه‌به‌سینه از نسلی به نسلی دیگر منتقل می‌شود؛ مثل تصانیف، اشعار، داستان‌ها، افسانه‌ها، ضرب‌المثل‌ها، فولکلور ملل و سنن ملی. ۳- منابع تصویری مثل فیلم، نقاشی و... ۴- منابع ساختمانی؛ مثل ابنیه تاریخی، مقبره‌ها، محل‌های مسکونی مربوط به گذشتگان ۵- منابع باستان‌شناسی؛ مثل سفال‌ها، سکه‌ها، ظروف، آلات و ابزار و کتیبه‌ها ۶- منابع الکترونیکی مثل فیلم، نوار صوتی و غیره اشاره کرد.